

I. Szlak rowerowy na II linię polskiej obrony w Bitwie pod Radzyminem 1920 roku:

Zaczyna się i kończy w Radzyminie. Trasa jego prowadzi przez Rejentówkę, Beniaminów, Wólkę Radzyminską, Sieraków, Cegielnię i wynosi około 25 km. Na szlaku znajdują się ciekawe obiekty historyczne i przyrodnicze: kapliczka na Zjawieniu, fort carski w Beniaminowie, dąb Jana Kazimierza, pomnik żołnierzy 28 pułku Strzelców Kaniowskich, pozostałość rowów strzeleckich z roku 1920, historyczne wzgórze 103 oraz Cmentarz Żołnierzy Polskich 1920 roku.

II. Turystyczny szlak rowerowy bitew warszawskich

Szlak liczy około 36 km. Jego trasa przebiega po terenach, gdzie miały miejsce bitwy: Powstania Listopadowego pod Olszynką Grochowską, Powstania Kościuszkowskiego pod Kobyłką i Bitwy Warszawskiej pod Radzyminem i Ossowem. Zaczyna się pod pomnikiem Bitwy pod Olszynką Grochowską i dalej biegnie obok pomnika więźniów obozu NKWD w Rembertowie i do Pomnika Pomordowanych Harcerzy i Mieszkańców Zielonki. Stąd dalej do pomnika Żołnierzy AK w Zielonce i na Cmentarz Żołnierzy Polskich 1920 r. w Ossowie. Następnie trasa prowadzi obok rezerwatu przyrody „Grabicz” i Muzeum Nałkowskich do cmentarza i Kościoła w Kobyłce. Ostatni odcinek wiedzie przez Nadmę na Cmentarz Żołnierzy Polskich 1920 roku w Radzyminie.

III. Szlak rowerowy - Horowa Góra

"tak szlak ten opisuje, w bardzo obrazowy zresztą sposób, pasjonat, Kazimierz Brzózka:

- Startujemy na skraju lasu na ulicy Długiej na wysokości ulicy Młodzieżowej i jedziemy lasem na północ, czerwonym szlakiem, aż do przedłużenia ulicy Dworkowej. Opuszczamy czerwony szlak i jedziemy dalej przedłużeniem ul. Dworkowej do granicy z Kobyłką. Skręcamy w lewo omijając Horowe Bagno. Leśną drogą jedziemy do miejsca, gdzie droga wychodzi z lasu w prawo. Skręcamy w lewo w słabiej uczęszczaną, miejscami zarośniętą drogę i docieramy do czerwonego szlaku, który biegnie podnóżem Góry Horowej.

Jadąc mamy z lewej, porośniętą sosnowym lasem, wysoką Górę, z prawej w dole, mokry, bagienny las liściasty. Czerwonym szlakiem docieramy na skraj lasu przy kolonii Chór, skręcamy w lewo przejeżdżając obok wieży radiowo-telewizyjnej i docieramy do miejscowości Jaworówka.

Odbijamy w lewo i nie dojeżdżając do ul. Piłsudskiego na wysokości Strugi skręcamy na wschód wracając wysypaną czerwonym tłuczniem drogą z powrotem do wieży RTV. Za wieżą skręcamy w leśną ścieżkę w prawo i po przejechaniu 300 metrów wspinamy się na Górę, tuż obok wojennego bunkra. Wąską, krętą ścieżką z lekkimi podjazdami, biegnącą grzbietem Góry, która ma kształt rozłożonych skrzydeł, jedziemy najpierw na zachód, docierając prawie do ul. Piłsudskiego, a potem z powrotem na wschód. Jadąc podziwiamy najpiękniejsze w okolicach Zielonki widoki: ciągnące się w dole, po obu stronach Góry, rzadkie sosnowe lasy porośnięte kwitnącą żółto łąką pszenca pospolitego.

Docieramy do czerwonego szlaku mijając miejsce, gdzie szlak skręca w lewo, jedziemy dalej drogą skręcającą w prawo. Najbliższą dróżką zjeżdżamy w lewo, w dół do Horowego Bagna. Ścieżką nad brzegiem Bagna kierujemy się na wschód podziwiając widoczne stąd lustro wody i bagienną roślinność. Docieramy do czerwonego szlaku, którym kierujemy się do ulicy Dworkowej i dalej ścieżką biegnącą lasem wzdłuż granicy z Kobyłką do ul. Podleśnej. Długość trasy około 22 km, spore różnice wzniesień; na jej przejechanie w średnim tempie potrzeba około 2,5 godziny. J.S."*

IV. Wokół Zielonki

"Trasa ta ma długość około 28 km. I jest nie tylko dłuższa od poprzedniej, ale również bardziej atrakcyjna dla wielbicieli historii - szczególnie tej lokalnej. Z przyczyn organizacyjnych - ponieważ szlak jest skrupulatnie podzielony na odcinki, warto wyposażyć rower w licznik kilometrów. A oto jak przedstawia ją autor, Kazimierz Brzózka:

Początek - skrzyżowanie ulic Wyszyńskiego i Poniatowskiego. W I połowie XIX wieku stała tu druga karczma - pierwsza znajdowała się na rogu obecnych ulic Wyszyńskiego i Chopina. Znajduje się tu połączenie szlaku z powiatowym szlakiem rowerowym.

0,1 km - skrzyżowanie z ulicą I. Skorupki, po lewej drzewostan liściasty. 100m od skrzyżowania na ul. Skorupki 1 stoi drewniany dom, w którym mieszkał Leopold Janikowski (1855-1942) - etnograf, podróżnik, badacz Afryki. Naprzeciwko stary dom drewniany - przykład architektury letniskowej z okresu międzywojennego. W najbliższej okolicy na ulicach: Poniatowskiego, Mickiewicza, Bajkowskiego, Kilińskiego i Literackiej liczne stare dęby- pomniki przyrody.

0,2 km - skręcamy w prawo w ul. Rencistów; z lewej widok na Dom Pomocy Społecznej - dawniej Schronienie dla Nauczycieli, stojący na wysokiej skarpie, zbudowany w 1902 roku wg projektu S. Schillera. Na wydmie, na której stoi Dom rozegrała się ostatnia tragiczna faza bitwy pod Kobyłą w czasie Insurekcji Kościuszkowskiej. Na wydmie w okresie Powstania Listopadowego stał budynek, w którym szyto mundury dla polskiego wojska. Stąd zwano ją Szwalicą.

0,3 km - skręcamy w lewo i jedziemy wzdłuż ogrodzenia - z prawej mijamy stadion miejski

0,5 km - przy dębie skręcamy w lewo w ul. Dziennikarską

0,7 km - skręcamy w prawo w ścieżkę biegnącą przez zarośla

0,8 km - docieramy do rzeki Długiej, przekraczamy rzekę przez mostek, dalej jedziemy wąską ścieżką aż do ulicy Ossowskiej

0,9 km - dojeżdżamy do ulicy Ossowskiej, skręcamy w prawo na zielony szlak PTTK

2,0 km - skręcamy na Kobyłak, w lewo w polną drogę opuszczając zielony szlak, po obu stronach drogi liczne dęby i brzozy

2,2 km - po obu stronach grupy drzew: dębów i sosen, mchy i suche trawy

2,4 km - skręcamy w lewo, jadąc dalej polną drogą

3,4 km - ścieżką w prawo, z prawej pojedyncze dęby, z lewej lasek brzozy

3,6 km - dojeżdżamy do ścieżki biegnącej wzdłuż nasypu kolejowego, skręcamy w prawo - skręcając w lewo dojedziemy do Zielonki wyjeżdżając na ul. Słowackiego

4,1 km - po obu stronach ścieżki liczne skupiska dębów, z prawej lasek brzozy

4,3 km - wąską ścieżką jedziemy przez jeżynowe zarośla

4,5 km - jedziemy ścieżką wzdłuż ogrodzenia, z prawej zabudowania, z lewej stacja PKP Ossów

4,6 km - mijamy stary dąb

4,7 km - skręcamy w lewo w ul Poniatowskiego i przekraczamy strzeżony przejazd kolejowy

4,8 km - tuż za przejazdem kolejowym skręcamy w lewo, z lewej stacja PKP Ossów, z prawej lassek brzozowy i pojedyncze dęby

5,3 km - wjeżdżamy na Glinianki jadąc tuż nad rowem wzdłuż nasypu kolejowego. Glinianki zajmują 48 ha, które stanowią głównie nieużytki; znajduje się na nich 5 zbiorników wodnych o łącznej powierzchni wynoszącej 30,2 ha (głębokości od 3 do 5m).

Od strony północnej otaczają je ogródki działkowe, a od strony południowej przebiega linia kolejowa Warszawa - Tłuszcz. Powstały w wyniku prowadzonej eksploatacji iłów wawrowych, wykorzystywanych do produkcji cegły. Przedstawiają wysoką wartość przyrodniczą pod względem ornitologicznym. W okresie największej aktywności ptaków, zaobserwowano tu obecność 33 gatunków, w tym 25 lęgowych.

5,5 km - dojeżdżamy do pierwszej glinianki, jadąc po prawej stronie widok na wysoką skarpe

6,1 km - skręcamy w prawo w dół, przed nami widok na drugą gliniankę

6,2 km - kolejna glinianka, której brzegi porośnięte są trzciną i brzożami

6,6 km - kolejna glinianka, skręcamy w prawo

6,7 km - glinianki po lewej i prawej stronie ścieżki, skręcamy w prawo

6,8 km - tablica informacyjna o florze i faunie Glinianek (ścieżka edukacyjna), z prawej widok na dużą taflę wody

7,0 km - dojeżdżamy do drogi prowadzącej: w prawo do Kobyłki, w lewo do Zielonki

7,1 km - przekraczamy rzadko używane tory kolejowe

7,2 km - skręcamy w prawo w ulicę Krótką, jedziemy aż do ulicy Krzywej

7,4 km - dojeżdżamy do ul. Krzywej, przecinamy ulicę i jedziemy dalej prosto ścieżką (miejscami piaszczystą) prowadzącą do ulicy Podleśnej

7,5 km - wspinając się lekko w górę dojeżdżamy do ul. Podleśnej, skręcamy w prawo

7,7 km - przy Podleśnej 7 dom drewniany rodziny Jaskólskich, w którym w okresie okupacji mieściła się partyzancka radiostacja, która dowodził L. Szymański. Za domem skręcamy w lewo na ścieżkę biegnącą wzdłuż ogrodzenia równoległe do ul. Prostej i jedziemy aż do ulicy Prostej

7,9 km - jedziemy 1000 m ul. Prosta

8,0 km - z ulicy Prostej skręcamy w prawo na leśną ścieżkę jedziemy 1 km, aż do drogi prowadzącej do powstałej w 1923 roku Cegielni, w której w okresie okupacji mieścił się magazyn broni, a w latach 1959-1960 kino

9,0 km - z prawej widok na cegielnię, przekraczamy rów i drogę prowadzącą do cegielni,

9,2 km - jedziemy dalej prosto leśną ścieżką przez sosnowy las

9,5 km - przejeżdżamy pod linią wysokiego napięcia, jadąc dalej prosto przez las sosnowo-brzozowy

9,6 km - z prawej widok na porośniętą sosnowym lasem Horową Górą. Kompleks leśny w skład którego wchodzi Horowa Góra ma liczne wzniesienia wydymowe, tereny podmokłe i torfowiska oraz małe zbiorniki wodne.

9,8 km - z lewej lasek brzozowy przechodzący stopniowo w sosnowy, z prawej Horowa Góra

10,1 km - skrzyżowanie dróg leśnych, przecinamy zielony szlak prowadzący do Strugi, skręcamy w prawo

10,3 km - dojeżdżamy do betonowej drogi, skręcamy w prawo.

10,4 km - dojeżdżamy do zielonego szlaku, 200 m jedziemy zielonym szlakiem, z lewej rezerwat Horowe Bagno - rezerwat florystyczny o powierzchni 43,8 ha. Ochronie podlegają obszary wilgotnych lasów, torfowisk i wód, rzadkie rośliny bagienne, ostoje gadów i płazów.

10,6 km - szlak skręca w lewo (do Strugi 4km) nad Horowe Bagno, jedziemy prosto, z prawej las porastający dawną gajówkę Garwolińskiego

10,7 km - dojeżdżamy do przedłużenia ulicy Dworkowej, skraj lasu, skręcamy w lewo na drogę prowadzącą skrajem lasu. Tędy przebiegała II linia obrony (Bruckenkopf Warschau) w czasie wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Z prawej zarośla na terenie wyrobisk gliny

11,4 km - skręcamy w lewo na leśną ścieżkę przekraczając rów

11,5 km - dojeżdżamy do leśnej drogi, skręcamy w lewo

11,6 km - przecinamy leśną drogę i jedziemy prosto wjeżdżając na drogę, którą prowadzi zielony szlak, po obu stronach podmokły las

11,9 km - dalej jedziemy zielonym szlakiem, dojeżdżamy do drogi prowadzącej dołem wzdłuż Góry Horowej, skręcamy w prawo

12,3 km - z prawej strony drogi źródło o odchodzący od niego rów, z lewej porośnięta sosnowym lasem Horowa Góra, z prawej bagienne las

14,0 km - opuszczamy zielony szlak skręcając w lewo w wąską leśną ścieżkę, obok wieży telewizyjnej

14,2 km - skręcamy w prawo na niewielką polanę, wspinamy się na górę pod linią wysokiego napięcia, z prawej widok bunkra z okresu II wojny światowej

14,3 km - przy bunkrze skręcamy w lewo na ścieżkę prowadzącą grzbietem Horowej Góry

14,4 km - lekkie podjazdy i zjazdy, po obu stronach w dole las sosnowy z nielicznymi brzoźami

14,6 km - przecinamy leśny dukt

14,7 km - jedziemy dalej krętą ścieżką, na dole las brzozy i młode dęby

14,9 km - przecinamy leśny dukt, dalej jedziemy wąską leśną ścieżką

15,1 km - dojeżdżamy do leśnej drogi, skręcamy w prawo

15,2 km - opuszczamy leśną drogę skręcając w lewo na wąską ścieżkę w sosnowym lesie, lekki podjazd

15,5 km - koniec podjazdu; z lewej strony strome zbocze góry porośnięte lasem sosnowo-brzozy. Z prawej łagodny stok porośnięty sosną

15,7 km - z lewej las sosnowy przechodzi w las bagienny; łagodny zjazd

15,9 km - przecinamy drogę prowadzącą w poprzek góry; jedziemy prosto

16,0 km - przecinamy leśny dukt; jedziemy prosto

16,1 km - krótki stromy podjazd

16,2 km - w dole z lewej widok na drogę u stóp góry

16,6 km - szczyt góry, słupek geodezyjny AP

16,7 km - dalej jedziemy leśną ścieżką, skręcamy w prawo, z lewej w dole droga, którą prowadzi zielony szlak/możliwość powrotu do Zielonki/

16,8 km - zjazd, koniec leśnej ścieżki, skrzyżowanie leśnych dróg, jedziemy prosto leśną drogą przecinając drogę pożarową nr 59

17,1 km - dojeżdżamy do betonowej drogi, tzw. "dziewiątki"

17,4 km - dojeżdżamy do ul. Żołnierskiej, szlaban leśny, przekraczamy ulicę zachowując szczególną ostrożność i jedziemy na wprost leśną drogą na zachód

17,7 km - od drogi odchodzi ścieżka w lewo; jedziemy prosto leśną drogą

17,8 km - las sosnowy przechodzi w liściasty, jedziemy prosto

18,0 km - dojeżdżamy do cegielni, skręcamy w lewo

18,2 km - skręcamy w prawo na leśną drogę

19,0 km - skręcamy w lewo dojeżdżając do ulicy Księżycowej w Markach

19,3 km - skręcamy w ulicę Bagienną, z lewej zabudowa, z prawej lasek brzozy

19,4 km - po prawej ulica Baśniowa, jedziemy prosto nieutwardzoną ulicą Bagienną

19,5 km - z prawej zarośnięta trawą glinianka, skręcamy w lewo

19,8 km - dojeżdżamy do ulicy Ceglanej

19,9 km - skręcamy w ul. Przyleśną

20,0 km - przecinamy asfaltową ulicę Dużą, jedziemy na wprost

20,2 km - przejeżdżamy pod linią wysokiego napięcia, po obu stronach las sosnowy

20,3 km - przecinamy leśną drogę, jedziemy prosto

20,5 km - gruntowa droga skręca w prawo, a następnie w lewo; po obu stronach las liściasty: brzoza i olcha

20,7 km - parking nad Jeziorem Czarnym /Kruczkiem/; widok na Jezioro, którego brzegi porośnięte są trzcina. Kiedyś jego powierzchnia wynosiła około 8 ha, lecz obecnie zbiornik ten ulega systematycznemu wysychaniu. Cechuje się ono żółtobrunatną barwą wód i ograniczoną przezroczystością, a także znacznym zakwaszeniem środowiska oraz słabym natlenieniem. Efektem jest ubogi skład jakościowy i ilościowy organizmów żyjących w jeziorze. Jezioro Czarne jest ważnym elementem krajobrazu, ze względu na swoje walory estetyczne. Jest największym zbiornikiem naturalnego pochodzenia znajdującym się w granicach administracyjnych Zielonki i Marek. Skręcamy w lewo na szutrową drogę.

20,8 km - za szlabanem skręcamy w prawo

21,0 km - przed nami piaszczysta wydma, dąb z odsłoniętymi korzeniami, skręcamy drogą w prawo

21,1 km - z prawej brzeg jeziora zarośnięty trzcina, lekki podjazd

21,2 km - w małej kotlinie leśna polana; na polanie pomnik zamordowanych 30 lipca 1944 roku, w odwecie za akcje zbrojne oddziałów AK w Strudze i Zielonce, przez hitlerowców mieszkańców Marek, Pustelnika, Strugi i Zielonki. Ustalono tożsamość 48 straconych

21,3 km - krzyż upamiętniający miejsce zbrodni; za krzyżem lekki podjazd na ścieżkę prowadzącą przez sosnowy zagajnik do Zielonki

21,6 km - z prawej w oddali widok na cegielnię, z lewej głęboki wąwóz i las liściasty, droga skręca w prawo, jedziemy prosto ścieżką

21,8 km - skręcamy w prawo w wąską ścieżkę; grupy dębów i zarośla /skręcając w lewo dojedziemy do ulicy Żołnierskiej - przy cmentarzu - około 300 metrów/

21,9 km - skręcamy w ulicę Kaszubską

22,0 km - dojeżdżamy do ulicy Warmińskiej, przecinamy ulicę jadąc na wprost

22,4 km - dojeżdżamy do ul. Mazurskiej i skręcamy w prawo

22,7 km - skręcamy w lewo w ulicę Radiową

22,8 km - dojeżdżamy do ul. Kujawskiej i brzegu rzeki Długiej /w lewo dojazd brzegiem rzeki do centrum Zielonki/, skręcamy w prawo na ścieżkę biegnącą brzegiem rzeki w kierunku zachodnim do ul. Pustelnickiej

23,2 km - na wysokości ul. Pustelnickiej - most na Długiej, przekraczamy rzekę

23,3 km - dojeżdżamy do ul. Mareckiej, którą przekraczamy na przejściu dla pieszych; wjeżdżamy w ulicę Drewnicką

23,4 km - u zbiegu ulic Drewnickiej i Wiejskiej krzyż /pierwotnie drewniany/ upamiętniający przemarsz wojsk napoleońskich na Moskwę

23,8 km - z ulicy Drewnickiej /przed szlabanem/ skręcamy w lewo na leśną ścieżkę

24,0 km - wjeżdżamy na oznakowaną drogę rowerową

25,8 km - dojeżdżamy do niestrzeżonego przejazdu kolejowego, przekraczamy przejazd zachowując ostrożność / w lewo ścieżka wzdłuż torów prowadząca do centrum Zielonki/, po przekroczeniu przejazdu jedziemy oznakowanym szlakiem rowerowym aż do ul. Skorupki w Ząbkach, którą przekraczamy zachowując ostrożność

26,1 km - jedziemy dalej oznakowanym szlakiem rowerowym skręcając w lewo

27,5 km - przekraczamy ulicę Żołnierską, wjeżdżając w ulicę Bankową

27,8 km - dojeżdżamy do Pomnika Harcerzy mieszkańców Zielonki rozstrzelanych 11 września 1939 roku za rozwieszanie plakatów z tekstem Roty

28 km - dojeżdżamy do czerwonego szlaku rowerowego prowadzącego: w kierunku południowym - do Rembertowa i północnym - do Zielonki. Jadąc na wschód ulicą Bankową można dojechać do stacji PKP Zielonka Bankowa. J.S."*